

KS. PIOTR KULBACKI

DIAKONIA WYZWOLENIA

W naszej epoce wiele jest bowiem potrzeb, które poruszają wrażliwość chrześcijan. [...] Ten krajobraz ubóstwa może poszerzać się bez końca, jeśli do starych jego form dodamy nowe, dotykające często także środowisk i grup ludzi materialnie zasobnych, którym wszakże zagraża rozpacz płynąca z poczucia bezsensu życia, niebezpieczeństwo narkomanii, opuszczenie w starości i w chorobie, degradacja lub dyskryminacja społeczna. Trzeba [...] kontynuować tradycję miłosierdzia, która już w minionych dwóch tysiącleciach wyraziła się na wiele różnych sposobów, ale która obecnie wymaga może jeszcze większej inwencji twórczej. Potrzebna jest dziś nowa wyobraźnia miłosierdzia, której przejawem będzie nie tyle i nie tylko skuteczność pomocy, ale zdolność bycia bliźnim dla cierpiącego człowieka, solidaryzowania się z nim tak, aby gest pomocy nie był odczuwany jako poniżająca jałmużna, ale jako świadectwo braterskiej wspólnoty dóbr¹

W życiorysie Sługi Bożego ks. Franciszka Blachnickiego (1921-1987) zwraca uwagę jego, przejawiane już od lat młodości, zaangażowanie społeczne² Jego wrażliwość na deformacje życia społecznego była pogłębianą poprzez niezwykle aktywną działalność w harcerstwie. Ten śląski młodzieniec u progu wejścia w dorosłe życie rozwinął marzenia o podjęciu w przyszłości takiej roli społecznej, dzięki której będzie mógł pomagać ludziom – służyć im w rozwiązywaniu ich problemów życiowych.

Dlatego gimnazjalista z Tarnowskich Gór wyobrażał sobie swoje przyszłe życie jako wojskowy lub polityk. Takie powołanie życiowe mogłoby umożli-

---

Ks. dr PIOTR KULBACKI – wykładowca i animator formacyjny w Instytucie Formacji Pastoralno-Liturgicznej KUL. Krajowy Moderator Krucjaty Wyzwolenia Człowieka; adres do korespondencji: ul. Ks. F. Blachnickiego 2, 34-450 Krościenko nad Dunajcem; e-mail: PiotrKulbacki@oaza.pl

¹ Jan Paweł II. *List apostolski „Novo millennio ineunte”* Poznań 2001 nr 50.

² Por. *Gwałtownik Królestwa Bożego. Ks. Franciszek Blachnicki 24 III – 27 II 1987*. Oprac. Instytut Niepokalanej Matki Kościoła. Lublin 1994 s. 25-29.

liwić mu realizację pragnień służby społecznej w narodzie polskim. Dlatego zaraz po maturze podjął naukę w podchorążówce, gdzie zastała go wojna.

Dramatyczne wydarzenia wojny obronnej 1939 r., a następnie udział w tworzeniu siatki konspiracyjnej zaprowadziły Franciszka do celi śmierci. Tam, 17 czerwca 1942 r. oddał swoje życie całkowicie Chrystusowi. Postanowił także, że jeśli przeżyje, to podejmie drogę powołania kapłańskiego.

W pewnym sensie nie zmienił kierunku swojego zaangażowania życiowego. Łaska bazuje na naturze. Nie zrezygnował ze służby społecznej. Jednakże upewniwszy się teraz, że wydobyć człowieka z niedoli może tylko sam Chrystus, postanowił zostać Jego sługą.

Odtąd miał realizować jakby te same cele, ale zmieniła się natura jego życia: „Teraz zaś już nie ja żyję, lecz żyje we mnie Chrystus. Choć nadal prowadzę życie w ciele, jednak obecne życie moje jest życiem wiary w Syna Bożego, który umiłował mnie i samego siebie wydał za mnie” (Ga 2, 20). Końcowy fragment tego tekstu z Listu do Galatów widniał na grobie Sługi Bożego w Carlsbergu.

Sługa Boży swe pragnienia pięknego ukształtowania życia ludzkiego – czyli na miarę dziecka Bożego – realizował poprzez pracę z dziećmi i młodzieżą już od początku swej posługi kapłańskiej. Nie chcąc ulegać zniewalającym kompromisom z zakłamaniem stalinizmu, przyplącił swoje *non possumus* wobec nadużyć narzuconej przez reżim komunistyczny władzy kościelnej koniecznością opuszczenia diecezji katowickiej – Kościoła, którego był kapłanem. Związany z tym pobyt w Niepokalanowie stał się źródłem fascynacji nie tylko kolbiańską maryjnością – ks. Franciszek zapragnął też naśladować zakonną metodę łączenia modlitwy i pracy dla celów ewangelizacyjnych i duszpasterskich oraz wykorzystywać najnowsze środki techniczne w apostołstwie.

Powrót wraz z wygnanymi biskupami do Katowic w klimacie popaździejnikowej odwilży 1956 r. zaowocował rzuceniem się w wir pracy nad organizowaniem wydziału duszpasterskiego i katechetycznego kurii katowickiej. Posucha na polu wydawnictw katechetycznych mobilizowała go do tworzenia, na wzór Niepokalanowa, wspólnoty modlitwy i pracy – wspólnoty ludzi poświęcających się dziełu Bożemu. Potrzeba było też szerokiej pracy Kościoła nad wyzwoleniem ducha narodu z klimatu stalinizmu. Wraz z całym Kościołem w Polsce bardzo poważnie potraktował Śluby Jasnogórskie, ułożone przez internowanego Prymasa Tysiąclecia: „Królowo Polski, przyrzekamy Ci walczyć z pijaństwem i rozwiązłością!” Dlatego wkrótce zrodził się Apostolat Czystości i Apostolat Trzeźwości, które stały się fundamentem zorganizowanej w 1957 r. przez ks. F. Blachnickiego Krucjaty Wstrzemięzli-

wości³ Zgodnie z tradycją prac nad otrzeźwieniem ludu śląskiego, wypracowaną przez XIX-wieczne ruchy trzeźwościowe, tradycją owocującą skutecznością, zaproponował – jako podstawową metodę wyzwolenia narodu z alkoholizmu – całkowitą abstynencję od napojów alkoholowych. Motywacja została oparta zarówno na przesłankach socjologicznych – tworzenie wzorców obyczajowości bez alkoholu, jak i na przesłankach wynikających z wiary – post od alkoholu i modlitwa. Takie ujęcie służby – diakonii wyzwolenia zdumiewa po prawie półwieczu zarówno głębią teologicznego spojrzenia na możliwości wyzwolenia z nałogów o wymiarze społecznym, jak i adekwatnością do dzisiejszego stanu wiedzy o rozwiązywaniu problemów alkoholowych⁴

Najlepszym „certyfikatem” (wydanym po trzech latach przez ówczesne władze) skuteczności tak zorganizowanej akcji ogólnopolskiej, liczącej już ponad 100 tys. uczestników, stała się brutalna likwidacja katowickiej Centrali Krucjaty Wstrzemięźliwości (29 sierpnia 1960 r. – w liturgiczny obchód ścieścia św. Jana Chrzciciela). Jednakże kilkumiesięczny pobyt w więzieniu nie zatrzymał Sługi Bożego na drodze służby Bogu i ludziom. Podjęte studia na KUL-u umożliwiły pogłębienie od strony pedagogicznej i teologicznej realizowanej już od 1954 r. idei Oazy Dzieci Bożych. Okres prac Soboru Watykańskiego II rozwinął jego fascynację nad posługą zbawczą Kościoła – posługą wyzwolenia. Kiedy zatem ustał PRL-owski nadzór sądowy nad krzewicielem trzeźwości, zaczęły rozkwitać oazy. Równocześnie formacja liturgiczna w nich prowadzona uczyła społecznego wymiaru Eucharystii⁵

W ten sposób rozwijała się i pogłębiała „pedagogia Nowego Człowieka”⁶ Przenikliwe obserwacje dotyczące życia zarówno w systemie totalitaryzmu komunistycznego, jak i totalitarnego charakteru konsumpcjonizmu zachodnich społeczeństw⁷ zaowocowały postawieniem czterech tez: o człowieku zdeintegrowanym, człowieku konsumpcyjnym, człowieku wyczynowym (sukcesu) i człowieku stada, czyli manipulowanym.

³ K. Owczarek. *Chrześcijańskie wyzwolenie przez modlitwę, post, jałmużnę w Krucjacie Wyzwolenia Człowieka*. Warszawa 1996 (mps Bibl. ATK) s. 73.

⁴ K. Wojcieszek, *Wstęp*. W: F. Blachnicki. *Wolni i wyzwalający*. Krościenko 1999 s. 5-8.

⁵ P. Kulbacki. *Eucharystia i ewangelizacja młodzieży*. Łódź 1998 s. 292-296.

⁶ F. Blachnicki. *Ruch Światło-Życie jako pedagogia Nowego Człowieka*. W: tenże. *Charyzmat i wierność*. Carlsberg 1985 s. 110-118

⁷ Por. tenże. *Człowiek wyzwolony na Wschodzie i Zachodzie*. W: tenże. *Prawda – Krzyż – Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 (dalej skrót: PKW) s. 293-303.

Odpowiedzią na te zniewolenia jest Nowy Człowiek żyjący według Ewangelii. I tak zaczerpnięty z ikonografii katakumb znak ΦΩΣ–ΖΩΗ (spiecione w znaku Krzyża greckie słowa „światło–życie”) jest znakiem wyzwolenia – jest bowiem formułą integracji wewnętrznej wraz z odpowiadającą mu tezą o człowieku zintegrowanym. Nowe Życie bowiem może rodzić się tylko w promieniach światła, docierającego na pięciu płaszczyznach: rozumu, sumienia, słowa Bożego, światła Chrystusa jako wzoru osobowego i wreszcie światła Kościoła (soborowe *lumen gentium*), dbającego o nieskażony przekaz poprzednich źródeł światła.

Druga teza przeciwstawia się modelowi człowieka konsumpcyjnego. Postuluje ona człowieka „posiadającego siebie w dawaniu siebie” i jest wyrażona w stwierdzeniu soborowej Konstytucji duszpasterskiej o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, iż „człowiek nie może odnaleźć się w pełni inaczej jak tylko poprzez bezinteresowny dar z siebie samego” (KDK 24).

Trzeci model – człowieka „wyczynowego”, dla którego celem w sobie staje się sukces, zostaje przewyciężony przez Nowego Człowieka, realizującego siebie przez służbę – „służę więc jestem”

Wreszcie człowiek wyzwolony (w kategoriach biblijnych) nie jest już przedmiotem manipulacji, przestaje być człowiekiem stada, uprzedmiotowionym, zniewolonym. „Człowiekiem wolnym, wyzwolonym, jest natomiast ten, który jest podmiotem, który realizuje siebie w impulsach wewnętrznych suwerennych” – powiada Sługa Boży. Natomiast wola jest wolna tylko wtedy, gdy jest oświecona światłem prawdy. Wzorcami osobowymi tego ideału wychowawczego są Chrystus Sługa i Niepokalana Służebnica.

W ten sposób rodzi się wielki program wyzwolenia człowieka – program Oazy Żywego Kościoła⁸, skierowany początkowo do młodzieży⁹, lecz szybko ogarniający także dorosłych. Następnie rozwój pedagogii Nowego Człowieka zaowocował programem ewangelizacyjnym oazy I stopnia, programem wprowadzającym w biblijną koncepcję wyzwolenia na II stopniu oazy i wreszcie programem ukazującym piękno Oblubienicy Baranka, jaką jest Kościół (III stopień oazy)¹⁰ Wielkim promotorem tej działalności stał się kard. Karol Wojtyła.

⁸ Por. J. M i k u l s k i. *Polska teologia wyzwolenia. Teologia wyzwolenia człowieka w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego*. Tarnów 2000 s. 298.

⁹ Por. K u l b a c k i. *Eucharystia i ewangelizacja młodzieży* s. 323-324.

¹⁰ „Gdyby Pan pozwolił mi jeszcze żyć i działać, jednego bym pragnął, abym mógł skuteczniej i owocniej ukazywać w pośrodku współczesnego świata piękno i wielkość tajemnicy Kościoła-Sakramentu, czyli znaku i narzędzia jedności wszystkich ludzi” (F. B l a c h n i c k i. *Testament. W: Gwałtownik Królestwa Bożego* s. 21).

Rok 1978 stanowił dla ks. prof. Franciszka Blachnickiego okres intensywnej pracy nad ukazaniem na II stopniu oazy zbawczego pośrednictwa Kościoła poprzez sięgnięcie do Księgi Wyjścia, opisującej wydarzenia będące starotestamentalną antycypacją wyzwolenia z niewoli grzechu, które ma przynieść Mesjasz. Gdy jesienią nastąpił wybór Jana Pawła II, jego wezwanie do ocalenia godności człowieka, wyrażone podczas pożegnania z rodakami przybyłymi na inaugurację pontyfikatu, spotykało się z natychmiastową odpowiedzią ze strony Sługi Bożego ks. F. Blachnickiego i Ruchu Światło–Życie¹¹ Tę odpowiedź stanowi od razu dojrzały owoc w postaci dzieła *Krucjata Wyzwolenia Człowieka* (KWC), proklamowanej podczas pielgrzymki Jana Pawła II do Ojczyzny w 1979 r.

Zauważmy przy okazji, że dzieło to jest pewną reakcją na robiącą karierę w latach siedemdziesiątych latynoamerykańską teologię wyzwolenia¹², wszelako mocno infiltrowaną przez marksistowskie idee walki klas i głoszącą wyzwolenie poprzez użycie przemocy¹³ Tymczasem Założyciel *Krucjaty* odwołuje się nawet do Mahatmy Gandhiego oraz Martina Luthera Kinga, którzy organizowali wielkie ruchy społecznego wyzwolenia, ale „bez użycia przemocy”

Wypracowane w latach pięćdziesiątych *Abstynenckie Credo Krucjaty* zyskuje pogłębienie w teologii posoborowej i idei *non violence*¹⁴ Nic dziwnego, że *Krucjata* porywa znów tysiące ludzi, najczęściej młodych, pragnących służyć zniewolonej Ojczyźnie przez post od alkoholu i modlitwę („Ten rodzaj duchów wypędza się postem i modlitwą” – Mt 17, 21). Równocześnie hasłem przewodnim *Krucjaty* jest zawołanie Chrystusowe: „Nie lękajcie się!” W swoim wywiadzie, zatytułowanym *Przekroczyć próg nadziei*, stanowiącym jakby podsumowanie kilkunastu lat obecności na Stolicy Piotrowej, Jan Paweł II podkreślił, że myśl przewodnią jego posługiwania stanowi właśnie wypowiedziane podczas uroczystej inauguracji pontyfikatu owo profetyczne wezwanie: „Nie lękajcie się! [...] ażeby wyzwolić człowieka współczesnego od lęku przed sobą samym, przed światem, przed innymi ludźmi, przed potęgami tego świata, przed systemami, przed tym wszystkim, co jest symptomem niewolniczego lęku tak zwanej siły wyższej, którą człowiek wierzący nazywa Bogiem, trzeba temu człowiekowi z całego serca życzyć,

¹¹ Tenże. *Krucjata Wyzwolenia Człowieka. Podręcznik*. Lublin 1997 s. 5.

¹² Tenże. *Problem alkoholizmu w świetle teologii wyzwolenia*. W: PKW s. 27.

¹³ Owczarek, jw. s. 44-56.

¹⁴ F. Blachnicki. *Abstynenckie Credo Krucjaty Wyzwolenia Człowieka*. Krościenko 2000; tenże. *Krucjata Wyzwolenia Człowieka* s. 6.

*aby nosił i pielęgnował w swym sercu tę bojaźń Bożą, która jest początkiem mądrości*¹⁵

Pokonanie lęku prowadzi człowieka do przemiany obyczajów rodzinnych, towarzyskich, w pracy, w szkole. Prowadzi do odwagi życia w czystości, przyjęcia poczętego dziecka, kształtowania relacji społecznych bez zakłama-
nia. Deklaracja abstynencka członków Krucjaty staje się dla nich nie szczy-
tem, ale raczej początkiem radosnej drogi człowieka wyzwolonego i wyzwala-
jącego innych; człowieka pochylającego się z miłością, jak ewangeliczny
Samarytanin, nad bratem nie mogącym już powstać o własnych siłach
z upadku nałogu i grzechu. Jest to droga człowieka naśladowującego św. Stani-
sława, biskupa i męczennika, oddającego życie za ocalenie społecznego ładu
moralnego; człowieka naśladowującego św. Maksymiliana, oddającego życie za
ocalenie ojca rodziny. Wszystkich uczestników tak rozumianej służby spo-
łecznej ks. F. Blachnicki nazywa „diakonią wyzwolenia”. A zatem owe ty-
siące (obecnie ok. 100 tys. osób) pełnią taką służbę społeczną, którą za Słu-
gą Bożym, inspirowanym przez encyklikę Jana Pawła II *Dives in misericor-*
dia, można nazwać zarówno diakonią wyzwolenia, jak i diakonią miłosier-
dzia czy też diakonią wyzwolenia przez prawdę¹⁶. W związku z tym należy
podkreślić, że abstynencja od alkoholu w Krucjacie ma wartość czynu wy-
zwolenia, o ile jest podejmowana z pobudek miłości, a jest ona wówczas¹⁷:

- czynem osobistej wolności,
- zadośćuczynieniem za grzechy pijaństwa, wyrazem miłości do ludzi
uzależnionych, dla których zupełna abstynencja jest jedynym warun-
kiem trzeźwości,
- skutecznym środkiem przemiany obyczajów,
- sposobem pracy nad sobą i kształtowania charakteru,
- ważnym środkiem profilaktycznym i wychowawczym,
- znakiem miłości do Ojczyzny.

Tak rozumiana abstynencja staje się środkiem do osiągnięcia celu, jakim
jest przywrócenie trzeźwości w Polsce i wychowanie dzieci i młodzieży
w zdrowych obyczajach. A zatem nie chodzi tu zwalczanie zwyczaju picia
alkoholu jako takiego, ale o zwalczanie zwyczaju picia alkoholu przez
wszystkich przy każdej okazji¹⁸. Odbyte jesienią 2000 r. w Krościenku nad

¹⁵ Jan Paweł II. *Przekroczyć próg nadziei*. Lublin 1994 s. 166.

¹⁶ F. Blachnicki. *Wyzwolenie przez prawdę – dzieło miłosierdzia. Wskazania VI Krajo-
wej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło–Życie dla diakonii i wszystkich uczestników
Ruchu*. W: PKW s.103-112.

¹⁷ *Krucjata Wyzwolenia Człowieka*. [Krościenko na Dunajcem 1999 – folder].

¹⁸ Blachnicki. *Abstynenckie Credo* nr 2.

Dunajcem II Sympozjum Krucjaty Wyzwolenia Człowieka pod hasłem „Od Krucjaty Wstrzemięźliwości do Krucjaty Wyzwolenia Człowieka” m.in. pokazało, jak bardzo propozycja Krucjaty może stanowić odpowiedź na narastające problemy wśród młodego pokolenia społeczeństw zachodnich¹⁹

Podstawową formą działania²⁰ tak rozumianej diakonii wyzwolenia jest świadectwo życia członków Krucjaty. Inne formy to:

- spotkania modlitewne i formacyjne członków KWC,
- organizowanie pielgrzymek w intencjach trudnych problemów społecznych,
- organizowanie uroczystości religijnych i towarzyskich bez alkoholu (np. wesela, sylwester),
- praca w gminnych komisjach rozwiązywania problemów alkoholowych,
- pomoc osobom uzależnionym,
- rekolekcje dla uzależnionych i ich rodzin,
- praca profilaktyczna wśród dzieci i młodzieży,
- parafialne rekolekcje wyzwolenia,
- młodzieżowe kluby bezalkoholowe,
- tworzenie ośrodków profilaktyczno-szkoleniowych,
- diakonia życia – wychowanie do czystości i miłości oraz obrony życia,
- pomoc duszpasterska osobom o orientacji homoseksualnej,
- tworzenie szkół i wyższych uczelni opartych na społecznej nauce Kościoła

i inne działania na polu zaangażowania społecznego.

Dla upowszechniania tych idei Sługa Boży założył pismo Krucjaty Wyzwolenia Człowieka „Eleuteria”, ukazujące się obecnie jako kwartalnik.

Początki pontyfikatu Jana Pawła II i jego nauczanie społeczne oraz ferment okresu „Solidarności” lat 1980-1981 inspirują Sługę Bożego do dalszego konsekwentnego rozwoju zaangażowania społecznego. W Lublinie w 1981 r. powstaje Niezależna Chrześcijańska Służba Społeczna²¹, a już na emigracji – po ogłoszeniu stanu wojennego – Chrześcijańska Służba Wyzwolenia Narodów²², będąca poszerzeniem horyzontu prac społecznych na całą Europę Środkowo-Wschodnią.

¹⁹ K. Wojciešek. *Nadzieja dla Europy*. „Eleuteria” 2001 nr 45 (styczeń–marzec) s. 4-11.

²⁰ Por. *Krucjata Wyzwolenia Człowieka*. [Krościenko 1999 – folder].

²¹ Zob. *Niezależna Chrześcijańska Służba Społeczna „Prawda i Wyzwolenie”* W: PKW s. 119-140.

²² *Prawda – Krzyż – Wyzwolenie. Deklaracja programowa ChSWN*. W: PKW s. 313-320.

W tym okresie następuje dalszy rozwój myśli określanej przez Jana Pawła II mianem „polskiej teologii wyzwolenia”²³ Jej hasłem przewodnim staje się dla Sługi Bożego idea „Prawda – Krzyż – Wyzwolenie”. Skoro człowiek poprzez posługę KWC staje się wolny, żyje w prawdzie, to jest zdolny do tworzenia wokół siebie przestrzeni wolności. Tworzy ją udział w Krzyżu Chrystusa. To na Krzyżu zostaliśmy wyzwoleni. Stąd, idąc tropem wytyczanym przez adhortację Pawła VI *Evangelii nuntiandi*, ks. F. Blachnicki podkreślał, że wszelka „akcja na rzecz wyzwolenia musi iść w parze z ewangelizacją. Inaczej głosilibyśmy coś, co nie jest do zrealizowania”²⁴

Dlatego centralną ideą sformułowanego w 1982 r. w Deklaracji Carlsberskiej programu porozumienia Polaków jest suwerenność wewnętrzna. Program ten, oparty na społecznym nauczaniu Kościoła i podstawowej katechezie wypracowanej w Ruchu Światło-Życie²⁵ (Nowy Człowiek, Nowa Wspólnota, Nowa Kultura), należy widzieć jako trzy zakresy (etapy) zadań:

- 1) suwerenność personalna (osobowa),
- 2) suwerenność małej grupy (wspólnoty),
- 3) suwerenność układów społeczno-gospodarczych i kulturowych (jednak zawsze ich podstawą będzie żyjąca Ewangelią rodzina).

Natomiast „suwerenność pełna, czyli polityczna jako etap czwarty, będzie naturalną i konieczną konsekwencją procesu zdobywania suwerenności w pozostałych trzech zakresach”²⁶ Sługa Boży ks. F. Blachnicki taki program wyzwolenia społecznego realizował konsekwentnie w podejmowanych na emigracji działaniach.

Reasumując należy podkreślić, że całe życie Sługi Bożego ks. F. Blachnickiego było przeniknięte pragnieniem pomocy drugiemu człowiekowi w uzyskaniu pełnej wolności wewnętrznej, pomocy w kształtowaniu życia godnego człowieczeństwa i dzięciectwa Bożego. Mistyczne doświadczenie spotkania z Panem w celi śmierci nadbudowało piękne dzieło, głęboko ewangeliczne, na naturalnych dążeniach młodego harcerza. W zamiarach wojskowy i polityk (od gr. *pólis* = miasto, państwo, a więc dbający o dobro społeczne) stał się kapłanem niosącym ludowi Bożemu zbawcze działanie Chrystusa w Kościele.

Kiedy więc przyglądamy się życiu i działalności Sługi Bożego ks. F. Blachnickiego, postrzegamy, że uczył nas nowych sposobów pochylania się w geście solidarności nad człowiekiem potrzebującym wyzwolenia ze współ-

²³ F. Blachnicki, *Ku polskiej teologii wyzwolenia*. W: PKW s. 229-242.

²⁴ Tenże. *Wspólnota a wyzwolenie*. W: PKW s. 62.

²⁵ Por. *Oaza Rekolekcyjna Diakonii. Podręcznik*. Lublin 1996.

²⁶ F. Blachnicki. *Suwerenność wewnętrzna*. W: PKW s. 199-208.

czesnej biedy różnych dziedzin życia. Dlatego diakonia wyzwolenia to także Diakonia Życia czy też, od kilku lat, pomoc duszpasterska grupy „Odwaga” osobom o orientacji homoseksualnej. Imię Sługi Bożego noszą różne dzieła: od ośrodka profilaktyczno-szkoleniowego po szkoły i wyższą uczelnię²⁷. W tym kontekście odczytujemy cytowane na początku wezwanie Ojca Świętego w programie na trzecie tysiąclecie: potrzeba dziś jeszcze większej „inwencji twórczej” i „nowej wyobraźni miłosierdzia” (NMI 50). To właśnie od ks. Franciszka możemy uczyć się, jak dziś poszerzać horyzonty diakonii wyzwolenia.

BIBLIOGRAFIA

- Blachnicki F.: *Abstynenckie Credo Krucjaty Wyzwolenia Człowieka*. Krościenko 2000.
- *Człowiek wyzwolony na Wschodzie i Zachodzie*. W: *t e n ż e*. Prawda – Krzyż – Wyzwolenie. Carlsberg 1985 s. 293-303.
  - *Krucjata Wyzwolenia Człowieka*. Podręcznik. Lublin 1997.
  - *Ku polskiej teologii wyzwolenia*. W: *Prawda – Krzyż – Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 229-242.
  - *Problem alkoholizmu w świetle teologii wyzwolenia*. W: *Prawda – Krzyż – Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 27.
  - *Ruch Światło-Życie jako pedagogia Nowego Człowieka*. W: *t e n ż e*. Charyzmat i wierność. Carlsberg 1985 s. 110-118
  - *Suwerenność wewnętrzna*. W: *Prawda – Krzyż – Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 199-208.
  - *Testament*. W: *Gwałtownik Królestwa Bożego*. Ks. Franciszek Blachnicki 24 III – 27 II 1987 Opr. Instytut Niepokalanej Matki Kościoła. Lublin 1994 s. 21.
  - *Wspólnota a wyzwolenie*. W: *Prawda – Krzyż – Wyzwolenie*. Carlsberg 1985.
  - *Wyzwolenie przez prawdę – dzieło miłosierdzia*. Wskazania VI Krajowej Kongregacji Odpowiedzialnych Ruchu Światło – Życie dla diakonii i wszystkich uczestników Ruchu. W: *Prawda – Krzyż – Wyzwolenie*. Carlsberg 1985 s. 103-112.
- Gwałtownik Królestwa Bożego*. Ks. Franciszek Blachnicki 24 III – 27 II 1987. Oprac. Instytut Niepokalanej Matki Kościoła. Lublin 1994.
- Jan Paweł II: *List apostolski Novo millennio ineunte*. Poznań 2001.
- *Przekroczyć próg nadziei*. Lublin 1994.
- Krucjata Wyzwolenia Człowieka*. [Krościenko nad Dunajcem 1999 – folder].
- Kulbacki P.: *Eucharystia i ewangelizacja młodzieży*. Łódź 1998.
- *O wyzwolenie człowieka*. „Niedziela” z 10 XII 2000 s. 12.
  - *Wolność – dar i zadanie*. „Eleuteria” 1999 nr 37 (styczeń-marzec) s. 4-6.
- Mikulski J.: *Polska teologia wyzwolenia*. *Teologia wyzwolenia człowieka w ujęciu ks. Franciszka Blachnickiego*. Tarnów 2000.

²⁷ Por. P. Kulbacki. *Wolność – dar i zadanie*. „Eleuteria” 1999 nr 37 (styczeń-marzec) s. 4-6 oraz liczne opisy i świadectwa prac Krucjaty nadsyłane z kraju i zagranicy do kwartalnika „Eleuteria”: *t e n ż e*. *O wyzwolenie człowieka*. „Niedziela” z 10 XII 2000 s. 12.

- Niezależna Chrześcijańska Służba Społeczna „Prawda † Wyzwolenie” W: Prawda – Krzyż Wyzwolenie. Carlsberg 1985 s. 119-140.
- Oaza Rekolekcyjna Diakonii. Podręcznik. Lublin 1996.
- Owczarek K.: Chrześcijańskie wyzwolenie przez modlitwę, post, jałmużnę w Krucjacie Wyzwolenia Człowieka. Warszawa 1996 (mps Bibl. ATK).
- Prawda – Krzyż – Wyzwolenie. Deklaracja programowa ChSWN. W: Prawda – Krzyż – Wyzwolenie. Carlsberg 1985 s. 313-320.
- Wojcieszek K.: Nadzieja dla Europy. „Eleuteria” 2001 nr 45 (styczeń-marzec) s. 4-11.
- Wstęp. W: F. Blachnicki. Wolni i wyzwalający. Krościenko 1999 s. 5-8.

DEACONSHIP OF LIBERATION

Summary

Deaconship according to spirit of the Vatican Council II has emphasized the idea of service, that is deaconship, to which the whole Church, and especially all the pastoral offices are called. This form of service performed by members of the Church hierarchy and serving, leads to their spiritual liberation. The article shows the charisma of Rev. Franciszek Blachnicki, the author of the Polish way of lay people formation. Liberation from constraints became the subject of his theological reflection and apostolic activities. The greatest discovery and the motto of the liberation theology was the indication that a man's inner freedom that is born from Christ's liberating power is the source of the social dimension of his freedom. A Christian becomes free by serving his sisters and brothers in the Church community.

Translated by Tadeusz Karłowicz

Słowa kluczowe: służba, diakonia, wolność, wyzwolenie, pedagogia nowego człowieka.

Key words: service, deaconship, freedom, liberation, pedagogy of the new man.